PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Helsinki 11.2.2022

Eduskunnan Sivistysvaliokunta

Asia: Professoriliiton lausunto Sivistysvaliokunnalle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 232/2021 vp)

Sivistysvaliokunta on pyytänyt Professoriliitolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi edellä otsikossa mainittujen lakien säätämiseksi. Liitto pitää esitystä tarpeellisena ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Kolmansien maiden kansalaisten opiskelijoiden opiskeluluvan myöntäminen koko tutkinnon keston ajaksi yhdellä hakemiskerralla on perusteltua

Hallituksen esityksen mukaan kolmansien maiden kansalaisten opiskelijoiden osalta oleskelulupa myönnettäisiin koko tutkinnon tai opintojen suorittamisen keston ajaksi yhdellä hakemiskerralla. Esityksen mukaan hakijalta vaadittaisiin hakemuksen yhteydessä selvitys turvatusta toimeentulostaan ainoastaan ensimmäisen vuoden osalta. Opiskelijalla tulisi kuitenkin olla turvattu toimeentulo koko opintojen keston ajan. Toimeentuloedellytyksen täyttämistä, kuten myös opintojen suorittamisen etenemistä, valvottaisiin opintojen aikana. Professoriliitto pitää muutosta perusteltuna. Kuten esityksessä todetaan, kovinkaan moni unionin jäsenvaltio ei myönnä opiskelijalle oleskelulupaa pitemmälle kuin vuoden tai kahden vuoden ajalle. Liitto on samaa mieltä myös siitä, että Suomi tulisi näin ollen erottumaan kansainvälisesti myönteisesti tässä suhteessa ja oleskeluluvan pitkän voimassaoloajan voisi ajatella toimivan vetovoimatekijänä, kun kolmannen maan kansalainen harkitsee hakeutumista opiskelemaan ulkomaille. Valvonta edistää opintojen etenemistä, vaikkakin pääasiallinen pääpaino valvonnassa olisi edelleen etukäteen tapahtuvassa valvonnassa. Jo nykyisellään esim. Kiinan rahoittamien opiskelijoiden rahoittaja, China Scholarship Council, valvoo opintojen etenemistä tarkasti ja tuloksekkaasti, joten päällekkäistä valvontaa voisi yhteistyöllä välttää. Tällä muutoksella kokonaisuudessaan vahvistettaisiin opiskelijan sitoutumista, menestyksekästä opintojen suorittamista ja jäämistä Suomeen.

Ehdotettu muutos ei koskisi kolmansien maiden tohtoriopintoja suorittavia tutkijoita. Esityksessä vedotaan siihen, että tohtoritutkinnon tavoitteellista suoristusaikaa tai laajuutta ei ole määritelty lainsäädännössä, yhdenvertainen kohtelu ei toteutuisi sekä ajanpuutteesta johtuvaan laajempien selvitysten puuttumiseen. Muutoksen tulisi koskea myös kolmansien maiden tohtoriopintoja suorittavia tutkijoita. Professoriliitto pitää tärkeänä, että myös kolmansien maiden tohtoriopintoja suorittavien asemaa parannetaan ja kannattaa toteuttamismahdollisuuden selvittämistä käsiteltävänä olevien lainmuutosehdotusten voimaantultua.

Esityksen mukaan korkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden oleskeluluvan laji muutettaisiin jatkuvaksi (A). Ehdotuksella tavoitellaan, että entistä useammalla korkeakouluopiskelijalla olisi paremmat edellytykset jäädä maahan pysyvästi. Jatkuvalla luvan lajilla on esityksen mukaan merkitystä pysyvää oleskelulupaa myönnettäessä. Ehdotus merkitsisi, että korkeakouluopiskelijoille tulisi mahdollisuus saada pysyvä oleskelulupa opintojen suorittamisen perusteella. Professoriliitto kannattaa tätä muutosta, kunhan samalla varmistetaan hakuvaiheessa osoitettu kyky selviytyä yliopisto-opinnoista vähintään englannin kielellä.

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Työnhakua ja yritystoiminnan aloittamista varten myönnettävän oleskeluluvan voimassaolon pidentäminen on kannatettavaa

Esityksessä ehdotetaan, että opinnot tai tutkimuksen loppuun suorittaneelle kolmannen maan kansalaiselle työnhakua ja yritystoiminnan aloittamista varten myönnettävä oleskeluluvan voimassaolo pitenisi nykyisestä yhdestä vuodesta kahteen vuoteen. Ehdotus sisältäisi, että oleskelulupaa voisi hakea viiden vuoden kuluessa tutkinnon suorittamisen tai tutkimustoiminnan loppuunsaattamisen jälkeen, jolloin se ei enää olisi sidottu edellisen oleskeluluvan voimassaolon päättymiseen. Lisäksi kahden vuoden enimmäiskeston voisi käyttää enintään kolmessa erässä, jossa kukin erä on vähintään kuuden kuukauden pituinen jakso. Professoriliitto kannattaa näitä muutoksia.

Kansainvälisten opiskelijoiden määrän lisääminen vaatii resursointia

Hallituksen esityksessä ehdotetuilla toimenpiteillä pyritään omalta osaltaan lisäämään kansainvälisten opiskelijoiden määrää Suomessa. Maan hallituksen tavoitteena on ulkomaisten opiskelijoiden määrän kolminkertaistaminen 5 000:sta 15 000:een ja Suomessa tutkinnon suorittaneiden ulkomaalaisten työllistymisasteen nostaminen 75 %:iin vuoteen 2030 mennessä. Esityksen mukaan ulkomaalaisten opiskelijoiden koulutusmäärien lisäämisellä ei ole tarkoitus vaarantaa korkeakoulujen toimintaedellytyksiä tai heikentää kotimaisten opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia Suomessa. Esityksen mukaan tämä edellyttää koulutusvolyymin kasvattamista ja koulutuslisäyksestä seuraavien koulutuskustannusten kompensoimista korkeakoululle ja lukuvuosimaksutuottojen kasvattamista. Professoriliitto toteaa, että lukuvuosimaksuilla vain harvoin saadaan katettua kansainvälisten maisteriohjelmien kustannuksia. Yliopistoissa on laajasti käytössä myös erilaiset kansalliset stipendijärjestelmät kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelemiseksi.

Professoriliitto-Professorsförbundet

Jukka Heikkilä
puheenjohtaja

Tarja Niemelä
toiminnanjohtaja